

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 294/2025-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDACTED]

obaja zastúpení BIZOŇ & PARTNERS, s.r.o., Laurinská 4, Bratislava, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. 12C/88/2020-313 zo 4. novembra 2024 takto

rozhodol:

1. Uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 12C/88/2020-313 zo 4. novembra 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Nitra č. k. 12C/88/2020-313 zo 4. novembra 2024 **zrušuje a v rozsahu zrušenia mu vec vracia** na ďalšie konanie.
3. Okresný súd Nitra **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **1 442 eur** a zaplatiť ich právnenému zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkové okolnosti prípadu

1. Uznesením č. k. IV. ÚS 294/2025-15 z 10. júna 2025 Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov doručенú ústavnému súdu 23. januára 2025, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“)

a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) označeným v záhlaví tohto nálezu. Navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať im náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovatelia sa podanou žalobou domáhali proti žalovanému Mgr. Petrovi Zvarovi, správcovi konkurznej podstaty úpadcu Vodohospodárske stavby a. s. Nitra, Cabajská cesta 28, Nitra (ďalej len „žalovaný“), určenia, že sú bezpodielovými spoluvlastníkmi tam bližšie špecifikovanej nehnuteľnosti. Rozsudkom č. k. 12C/88/2020-210 z 18. januára 2023 okresný súd žalobu sťažovateľov zamietol, ako aj ich návrhy na prerušenie konania do právoplatného skončenia konaní vedených Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 1Cbi/3/2021 a 8Cbi/27/2010 a žalovanému priznal proti sťažovateľom nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 5Co/47/2023-249 z 15. mája 2024 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny a žalovanému priznal proti sťažovateľom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

3. Uznesením č. k. 12C/88/2020-275 zo 17. septembra 2024 okresný súd obsadeným vyšším súdnym úradníkom uložil sťažovateľom spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 629,51 eur.

4. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovatelia podali sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4.1. V odôvodnení odkázal na rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva, že správca konkurznej podstaty môže byť v incidenčnom konaní zastúpený advokátom a v prípade úspechu v konaní má nárok na náhradu trov konania. Sťažovateľmi namietaná účelovosť takéhoto zastúpenia bola súdom vyhodnotená ako neopodstatnená, pretože žalovanému ako strane sporu prináležia všetky procesné práva a povinnosti, ktoré zákon sporovej strane priznáva, a to aj dať sa v konaní zastúpiť advokátom, ktorého si zvolí. Žalovaný mal právo dať sa v predmetnom spore zastúpiť advokátom, ktorému udelil plnomocenstvo na svoje zastupovanie, a to aj napriek tomu, že je spoločníkom a konateľom v menovanej advokátskej kancelárii, pretože uvedené sa nijakým spôsobom neprieči § 89 a nasl. CSP.

II.

Argumentácia sťažovateľov

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť, v ktorej namietajú, že okresný súd sa relevantne nevysporiadal s argumentáciou uplatnenou v ich sťažnosti, v ktorej okrem iného poukazovali na závery nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 113/2023. Napadnuté uznesenie okresného súdu označujú za arbitrárne a tvrdia, že je neúčelné, aby tá istá osoba v spore bola stranou a zároveň na základe plnomocenstva jej zastupujúcim advokátom. Ak sa žalovaný správca konkurznej podstaty rozhodol splnomocniť svojím zastupovaním vlastnú advokátsku kanceláriu Zvara advokáti s. r. o., v ktorej je jediným konateľom a spoločníkom, takémuto zastupovaniu z pohľadu nároku na náhradu trov konania chýba účelnosť

a odôvodnenosť. Sťažovatelia pritom žiadnym spôsobom nespochybňovali právo žalovaného ako strany sporu dať sa zastúpiť iným advokátom, hoc aj iným spoločníkom a konateľom zastupujúcej advokátskej kancelárie, čo však nebol predmetný prípad.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, zúčastnenej osoby a replika sťažovateľov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. Spr 759/25 z 24. júna 2025 uviedol, že nejde o svojvoľné rozhodnutie. K vyjadreniu pripojil stanovisko zákonnej sudkyne Mgr. Ivany Heinrichovej, ktorá zopakovala dôvody obsiahnuté v odôvodnení napadnutého rozhodnutia a zotrvala na závere, že žalovaný ako správca konkurznej podstaty môže byť v konaní zastúpený advokátom, resp. advokátskou kanceláriou, v ktorej pôsobí ako advokát a konateľ, a v prípade úspechu mu preto prináleží nárok na náhradu trov konania.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

7. Oznámením zo 17. júna 2025 ústavný súd upovedomil žalovaného ako zúčastnenú osobu o podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľov (§ 126 zákona o ústavnom súde) a umožnil mu vyjadriť sa k nej v lehote 10 dní od doručenia upovedomenia. Zúčastnená osoba svoje právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti v stanovenej lehote ani do rozhodnutia ústavného súdu nevyužila.

III.3. Replika sťažovateľov:

8. V replike doručenej ústavnému súdu 9. júla 2025 sťažovatelia uviedli, že okresný súd vo svojom vyjadrení len zopakoval dôvody uvedené v napadnutom uznesení a žiadnym spôsobom nereagoval na argumentáciu obsiahnutú v ich ústavnej sťažnosti. Zopakovali, že vo všeobecnosti nespochybňovali právo správcu konkurznej podstaty – žalovaného – nechať sa zastúpiť advokátom, avšak považovali za neúčelné, ak ide o tú istú osobu.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením, ktorým okresným súd zamietol sťažnosť sťažovateľov proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka o výške trov konania.

11. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej

opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

12. V súlade s označenými právnymi východiskami ústavný súd preskúmal aj sťažovateľmi namietané porušenie ich označených práv napadnutým uznesením okresného súdu, pričom dospel k záveru o dôvodnosti ich ústavnej sťažnosti.

13. Jadrom sťažnostnej argumentácie je tvrdenie sťažovateľov o neúčelnosti priznanej náhrady trov právneho zastúpenia (úspešnému) žalovanému, ktorý bol v konaní zastúpený advokátskou kanceláriou, ktorej je jediným konateľom a spoločníkom.

14. V dôvodoch napadnutého rozhodnutia okresný súd vo vzťahu k predmetnej námietke sťažovateľov konštatoval, že aj správca konkurznej podstaty ako strana sporu môže byť v konaní zastúpený advokátom a v prípade úspechu má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia. Žalovaný mal preto v danom prípade právo nechať sa zastúpiť advokátskou kanceláriou, a to aj napriek tomu, že je jej jediným spoločníkom a konateľom, pretože uvedené sa nijakým spôsobom neprieči § 89 a nasl. CSP (bod 13 napadnutého uznesenia).

15. Ústavný súd musí konštatovať, že predmetný záver je v rozpore s legálnou definíciou a účelom náhrady trov konania a súčasne nerešpektuje aktuálnu judikatúru ústavného súdu v tejto otázke. V danom prípade nebolo sporné, že aj správca konkurznej podstaty ako sporová strana má právo dať sa v konaní vo veci samej zastúpiť advokátom, čo napokon aj sťažovatelia opakovane zdôrazňovali. Spornou otázkou však bola účelnosť vynaložených trov konania. Vo veci sťažovateľov pritom podľa názoru ústavného súdu nebolo možné uvažovať o odôvodnenosti a účelnosti vykonaných úkonov právnej služby podľa § 251 CSP, za ktoré okresný súd priznal žalovanému náhradu trov, keďže tieto materiálne vykonával sám žalovaný ako advokát, hoci bol formálne zastúpený advokátskou kanceláriou, ktorej je jediným spoločníkom a konateľom. Preto tieto úkony mali nevyhnutne rovnaký obsah, kvalitu a mieru objektívnosti, aká by bola v prípade, ak by právne zastúpený nebol.

16. V tejto súvislosti už ústavný súd vo svojej nedávnej rozhodovacej činnosti konštatoval, že legitímny procesný cieľ z perspektívy účelnosti vynaložených výdavkov totiž nemôže byť naplnený, ak ide o totožnosť strany sporu a advokáta (I. ÚS 461/2024). Automatické určenie výšky náhrady trov konania bez zohľadnenia zjavne neúčelného právneho zastúpenia strany

sporu samým sebou, navyše, ak má potrebné odborné znalosti, a bez súčasného preukázania nevyhnutnosti kvalifikovaného právneho zastúpenia v konkrétnom incidenčnom spore, by výrazne vybočilo zo všeobecnej zásady efektivity súdneho konania a neprimerane by zaťažilo protistranu, t. j. sťažovateľov (pozri I. ÚS 92/2025).

17. Faktickému zastúpeniu žalovaného samým sebou chýba hospodársky účel pridanej hodnoty právneho zastúpenia strany advokátom v civilnom spore. Absentuje v ňom zmysel a účel zastúpenia kvalifikovaným zástupcom, ktorý v prospech klienta s nadhľadom priamo nezúčastnenej osoby formuluje odborné a presvedčivé argumenty v prospech klienta. Kategória účelnosti trov vychádza zo všeobecných zásad efektivity, primeranosti sporového konania a pri jej aplikácii treba zohľadniť praktickú a logickú rovnováhu (III. ÚS 113/2023).

18. S ohľadom na uvedené tak ústavný súd uzatvára, že sťažovateľmi namietaný záver okresného súdu o účelnosti trov právneho zastúpenia vynaložených žalovaným je potrebné hodnotiť ako vykazujúci črty arbitrárnosti a nelogickosti. Ústavný súd preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a ich práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením (bod 1 výroku nálezu), ktoré v zmysle návrhu sťažovateľov podľa čl. 127 ods. 2 ústavy zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Okresný súd je po vrátení vecí povinný opätovne rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľov, pričom podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde je viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

V.

Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľom nárok na náhradu trov konania (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) v celkovej sume 1 442 eur (bod 3 výroku nálezu).

20. Pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky]. Sťažovateľom priznal základnú sadzbu odmeny za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti), pričom odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2025 predstavuje sumu 371 eur, ktorá bola znížená pri zastupovaní druhej a ďalšej osoby o 50 %, t. j. na 185,50 eur (§ 13 ods. 2 vyhlášky). Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 4 x po 14,84 eur (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje pri dvoch sťažovateľoch sumu 1 172,36 eur, ktorú ústavný súd zvýšil o 23 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), keďže právny zástupca sťažovateľov je platcom DPH. Ústavný súd nepriznal sťažovateľom náhradu za úkon – vyjadrenie z 30. mája 2025, keďže v ňom sťažovatelia okrem poukazu na uznesenie ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 92/2025 neuviedli žiadne nové relevantné skutočnosti, ktoré by prispeli k bližšiemu objasneniu veci.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. augusta 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu